

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові по два дні крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудні.
Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Письмо з Відня.

З Відня пишуть нам під днем 25-го жовтня.

Вчорашній брутальний виступ деяких членів чеського клубу проти міністра справедливости, Кіндінгера, за видачу тайного розпорядження в справі уживаня утраквістичних друків через суди зробив на членах правиці немиле вражінє. Нарід, що вірить в свою будучність — а Чехи чейже певні своєї будучности — не повинен тратити холодну кров і прав своїх доходити грозьбами. Радикальні Чехи сьуть однакож пересьвідчені, що чеський нарід на тепер програв кампанію, а зможе єї виграти лише радикалізмом Вольфа. Ческі радикали хотять довести як найскорше до кризи в центральнім парламенті, хоч та криза — се обоюдний меч.

Вчера забрав голос в дебаті над програмовою заявою правительства пос. Окуневский. Він говорив о всім — як звичайно, навіть і о за високім цілі при вивозі галицьких дощок. Основа річи звісна вам з телеграмів. Для нас вірадрний сей уступ з річи коломийського посла, в котрім він жалує ся, що німецька лівниця, якій наші опозиційні сіямські брати так вірно вислугувались в ері гр. Баденього і Туна, в своїм Pfingsprogramm-і перейшла над руским питанням до дневного порядку. Може бути, що пос. Окуневский зрозуміє тепер, що стоянє при німецькій лівниці безглузде, бо безцільне.

При вчорашній дебаті звернув ся Вольф дуже остро против Поляків, інсинуючи їм, що они sind um einen freundlichen Wirk und ein Tringgeld fuer Alles zu haben. Може бути, що Slowo Polskie витягне з сеї інсинуації хоч тепер консеквенції.

Вість Pester Lloyd-a а відтак праскої Politik-и, будьто пос. Яворский тихенько накладає з гр. Крярім проти правиці і під-

готовлює перехід «Кола» до лівниці, опрокинено рішучо на вчорашнім засіданю езекутивного комітету правиці. Іменно провірено, що вісти такі фабрикуют ся нарочно в німецькій прасі, щоби викликати недовіре межі клубами правиді і єї в сей спосіб розбити. Пос. Яворский не був ані разу у гр. Клярого, лише гр. Клярі навистив пос. Яворского два рази в хаті, щоби поговорити про бжучі справи, не маючі ніякої звязи з політикою.

Вчера засідав «Союз» і ухвалив заяву, яку виголосить др. Булят в імени «Союза» яко відповідь на декларацію правительства. З руских послів возьме участь в дебаті імовірно пос. Вахнянин, наколи езекутивний комітет правиці ухвалить продовжити дебат у над заявою гр. Клярого.

Листи з України. *)

VI.

1/13. жовтня.

Як нема чоловіка без вади, так само нема й народу, щоб не зазнавав громадської моральної патології; в одного народу вона більш, в другого менш, де більш утисків, де менш свободи життя, там більш і деморалізації, там значить більш і виразнійш моральна патологія. Трудно знайти країну, де-б людське життя, найпаче в найсвятійших его сферах; як релігія, національність і слово були так закуті в пута «дозволеного начальствомъ», — як на Україні. На доказ сего значних фактів не треба подавати; хто не няв би сему віри, нехай собі пригадає указ з 18. мая 1876 і всі цензурні утиски українського слова; нехай згадає указ Олександра III. про штундових і нарешті абсолютну заборону уживати не то що українську книжку, а навіть слово українське в сільських школах по Україні.

*) Поміщаючи сей лист з України, примічаємо, що попередні нас не дійшли. Р е д.

При таких умовах життя деморалізація в народі пеминуче повинна зростати і моральна патологія повинна прокидати ся ширше і виразнійше. На жаль — так воно і є! Останніми часами, душоугубство, напр. зробило ся трохи чи не щоденним фактом на Україні.

Я не пишу щоденної хроніки душоугубств, а беру лишень звістки з київських часописей; тай то ще беру не систематично, а коли трапить ся під рукою така часопись і бачу незвичайно велику силу душоугубств, та ще яких незвичайних, нахабних! Читаючи, напр. в «Кієвлянині» звістки про душоугубства заподіяні в самому лишень Києві за останні часи, мене переймає непевність: чи се справді «благоустроенное» місто в «благоустроенній» державі? чи може де-інде в Європі ніж та револьвер гуляти так часто, так сьміливо, так нахабно, як вони гуляють в Києві? В серпні серед дня на головній вулиці зарізано чоловіка... За кілька день в «Царському саду» зарізано молодицю! — 13. вересня якийсь Прасолов прорізує ножем свого знаємого... 23. вересня Васильєв, серед дня заколов ножем чоловіка прилюдно; 28. вересня на березі Дніпра знаходять біля мосту пораненого ножем міщанина, Кожуховського; на другий день якийсь Бичаков серед дня нападає на фіякря і рапить ножем і кучера і його пасажира...

Загляньте в ячі країни! В Одесі напр. на тім тиждні Ілля Егоренко прилюдно на вулиці убив 59 літнього старика за те, що той не згодив ся продати єму за 3 коп. фунт винограду, а прохав 5 коп.!. — В Одеському повіті пробили до смерти залізними вилами управителя Голдинського за те, що прогнав з роботи п'яного неробу Проценка... В тому-ж таки повіті, майже одночасно ремісник, кравець Ткач, розсердившись на свого хозяйна кравця Витголовського, облив йому в ночи дегтем двері і вікна і запалив хату. В огні згоріли Витголовський, його жінка, їх син і слуга... В Котгоржанах, Тираспольського повіту убито Сосновського — старого віку чоловіка, що працював коло науки дітей... В Елисаветградському повіті під селом Ілинкою

1 ГЕНРИК ПОНТОППІДАН.

Кладовище.

Дорога, що веде з Лілелюнду на захід, вєть ся зразу чверть милі низькою і веселою околицею по рідко розсіяних загородах і зелених нивах. Відси підноситься стрімко і є прикра, скалиста і неурожайна, а на її кінці, на найвищім шпилю стоїть остронь стара, мурована церков з кладовищем.

Кладовище лежить на голім шпилю, де гніздять ся лише лиси і жайворонки висьпівують свої щоденні ранішні та вечірні пісні чистим і ніжним голосом, що звенить у тихі дні далеко по низині, та з яким зливаєть ся сильнійший, металічний голос, коли лише хтось з мешканців Лілелюнду стремить останньою, повільньою дорогою через тіснину до своїх батьків. Сильний се голос (за 4 марки і 8 шилінгів) для селян та проміжних ремісників, слабший для слуг і безземельних мешканців... не кажу вже ніщо про нуждарів, що пересувають ся тихдемо до вічности. Їм не грає іньша музика, як «Аміні» панотця і глухий лоскіт грудок землі, що падають на труну.

Само кладовище є голе та немиле, виставлене на вітри, що гуляють тут свобідно між гробами, але докола узгір'я розлягаєть ся зелена долина і море, зливаючи ся разом, а на заході, де спад є незвичайно стрімкий, спочиває око на великім, заосмотренім тамою морським заліві, повнім високих тростин і осоки, на якогб великій поверхні залягають у пізній осені найдивогляднійші відтні жовтої, червоної та помаранчевої краски; із нього лунає особливо у вечері, коли соньце заходить за синяві узгір'я, приголомшуючий вереск пташніх голосів: качок, чапель, бузьків, чайок, гусий... гамір сотні голосів, що, немов пекольний концерт, бурить райський спокій узгір'їв.

Одної дуже горячої літньої днини сиділа за ворітьми кладовища, під старим корчем бозу, жінка в середніх літах, шукаючи у слабій тіни корча захорони перед безмилосерним сонцем, що обливало гроби.

В жалібнім очіпку та чорнім шали, оперла довгу, вперед висунену щоку на костистій, чорній, спрацьованій долоні та затоплена у думках дивила ся на залів.

Була се жінка знана у цілім селі під дивоглядним іменем: судженої Нільса Нільна.

Відки походила, до кого належала первісно, як називала ся по правді — люди майже

забули. Так назвище, як і славу завдячувала виключно помершому перед чотирма роками чоловікови, Нільсови Нільєн. Був се бідний рибалка, в додатку дуже рідко ловив риби, але мав славу, що пережив його без сумнів'їв довго.

Аби зрозуміти цілу річ треба конче замітити, що Нільє Нільєн був паницею, чим не ріжнив ся від ніякого Лілелюндця, що відбув уже мированє, але Нільє Нільєн жив лише виключно горівкою так, що мале його, скорчене, від шпирітусу майже перепалене тіло, не могло знести ніякої страви, якої уживають иньші люди і справді гірко було дивити ся, з яким трудом він лигав крізь затиснене горло хочби найменшу дрібку хліба.

Мимо сього однак був веселий, гострий на язик, а навіть вже по смерті сьвяткував — що так скажу — научний тріумф, бо одушевлений ним повітовий лікар виймив з великою обережністю його малий, ликоватий і майже округлий жолудок та переховував його як дорогий скарб в шпирітусі, аби вкінці показати його серед загального подиву на великім з'їзді лікарів у Коппенгазі... Тож не буде нас се дивувати, що Лілелюндці уважали його героєм, місцевим патроном і переховували сумлінно ріжні його події, проклони і дотепи у повній признаня пам'яті.

убито двох жидів шклярів; у кожного на тілі більш 20 ран; одному з них одрізано носа, виколото очі і забито ніж в груди; другому застромлено два ножі: один в груди, другий в рот...

Всі отсі злочинні події стали ся протягом двох останніх тиждів...

Часто-густо чуло ся, що злочинства зростають через те, що «поліції у нас мало»... — Господи-Боже! Коли вже у нас поліції мало, так не тямити, скільки її і треба!... Поліціантів, жандармів, городових та урядників в Росії «мало!» а їх аж кишить... А про те треба признати, що доброї, певної, честної поліції у нас дійсно дуже-дуже на омаль!... Хоча поліція не може гоїти громадсько-моральної патології; хоча ліків проти цієї хвороби треба шукати де инде, відповідно тому, що вносить і розповсюджує деморалізацію; однак я покажу зразки наших урядників поліції і спитаю: чи такі зразки не суть продукцією тієї-ж самої деморалізації, яка плодить душоубство, розбещацтво, крадіжки і інші прояви моральної патології людности?

Але про ці зразки нехай на той лист...

3 Державної Ради.

На засіданню з дня 26. с. м. по промові Крамаржа, всі Чехи, що перед його річю вийшли з салі, вертають тепер остентативно на свої місця. По ній промовляє пос. Бянкіні, з початку по хорватски, опісля по німецьки. Бесідник заявляє, що Хорвати будуть стремити до злуки всіх Хорватів під австрійским скиптром, а в спеціальности до злуки Хорватії з Дальмацією. Жалить ся, що словінська мова не так форитована, як німецька. (Німці кричать: А від чого маєте § 14.?) Бянкіні відповідає: Хорватам брактяких людей в своїм роді, якими є Вольф і Шенерер для Німців! (оплески у Хорватів). Бесідникови перериває безнастанно Вольф. Бесідник заявляє, що конституція в Дальмації є пустою фразою, а одною реальною річю є стягане податків. Заява гр. Клярі єсть на скрізь централістичною. Хорвати, видячи, як правительство поступає з Чехами, не можуть ему дати віри і будуть его побороувати всіми конституцією дозволеними средствами. (Оплески).

Пос. Зачек (Молодочех) атакує правительство і заявляє, що теперішня зміна системи рівнає ся санкціонованю революції в парламенті, котрий не має поважання ані в горі, ані в долині. Кров, пролита в часі послідних демонстрацій в Чехах і на Мораві снадає на тих, що практикували революцію в парламенті. Спокій настане доперва тогди, як всі народи будуть поставлені на рівній степені з Німцями. (Оплески Молодочехів). Чеський варід жадає того, що ему належить ся, хоче прийти до порозуміння не дорогою насилля, але в спокійний спосіб. Бесідник вірить, що порозуміння між Чехами і Німцями наступить і що засвітає ера національного мира в Австрії. (Оплески).

Гр. Штірк, з німецької, більшої посілости вносить на замкнене дискусії. (Іронічні оклики з чеських лавок). Внесенє Штірка відкинула пра-виця 168 голосами против 115.

Пос. Дашинський каже, що стрілянем до людей на Мораві правительство ладу не заведе. Правда, що люди, до котрих стріляно, були під впливом агітації, але так молодий кабинет, як теперішній, не повинен мати на собі тільки крові. Навіть з полудневої Африки не доходять так кроваві справозданя, як з Морави. В проливі крові на Мораві звинили богато старости. Ми соціялісти — кличе Дашинський — стоїмо до диспозиції панам з Чех і Морави, если хотять виступити против дальшого проливу крові, але для нас німецька кров є рівновартна з чеською і польською. Бесідник полемізує з Зачком і жалить ся, що Молодочехи не хотять підписувати внесенє, що виходять від соціялістів. Дальше полемізує з промовою Страньского, причім Чехи ему переривають. Заява Страньского про змисел свободи і патріотизму у Молодочехів є облудою. Чехи, що мали в своїх руках власть через 2½ року, не зискали нічого, а стратили честь і поважанє народа. Бесідник пригадає хвилю, коли Абрагамович і Крамарж серед грімких оплесків з молодоческих лавок ввели поліцію до парламенту. (Сильні протести з сторони Молодочехів.) Ті ваші протести, если свідчать, що того днесь випираєте ся, уважаю першим кроком до поправи. Один з найліпших з поміж вас, др. Кайцль, стратив тут честь і заінавгуровав нещасливу еру § 14. Чехи не прилучили ся до внесеня соціялістів о знесенє § 14. Чехи, з причини поражєня зобовязані суть зглядом своїх виборців, що пару день устроювати скандаль. (Оплески на лівниці.) Коли би Чехи хотіли бути щирими, то давно належали би до опозиції. В минулім році Чехи унеможливили языкову комісію, бо мали языкові розпорядженя і не хотіли языкового закону. Правительство Туна і Чехи хотіли обструкції і нарочно єї провокували. Если Чехи обурюють ся грозьбою Тірка, що згадав про прускі армати, то я, Поляк, тверджу се, що заведєне російского языка в Австрії було би більше небезпечним. На щастє обі евентуальности не дадут ся трактувати поважно. В справах національних сторонництво бесідника знає тільки абсолютне рівноправненє. (Оплески у соціялістів).

В імени християнсько-славянського Союзу промовляє пос. Булят. Союз буде поступати солідарно з пращицею і брати участь в парламентарній праці з огляду на становиско держави і єї могучість. Внесенє розпорядженє є кривдою для Чехів. Правительство повинно було у правильнити языкове питанє ві всіх краях на основі § XIX. основних законів.

Пос. Транінфельс заявляє вімени центрум, що его сторонництво буде дальше стояти при пращиці і буде стремити до поладнаня національного питаня в дорозі закону.

Пос. Гро (Шенериянин) каже, що Німці не повинні допустити до вибору делегацій, доки правительство не зложить дальше ідучих заяв. Для німецького народа делегації, що працюють лише для мілітаризму, не представляють жадного інтересу. Знесенє языкових розпорядженє не вистарчить, щоб мати довіре до правительства.

На тім перервано розправу. Дальше засіданє нині, дня 27. При кінці засіданя відчитано інтерпеляції: Страньского, в справі уживаня німецького языка в урядах на Мораві і Шлеску, що противить ся точці 11. основних законів державних; Данєляка і Шпондра в справі несправедливого управильненя платні земельничих урядників. Пос. Танячкєвич предкладає кілька внесенє, в котрих домагає ся між иньшим урядженя державних складів збіжа, відписаня хлопських довгів з сторони держави і дотації для сотрудників.

НОВИНИ.

— Поминальне богослужєне за упокій бл. п. д-ра Омєляна Огоновского, бувшого ц. к. професора рускої мови і письменства на львівськєм університеті і довголітнього голови товариства «Просвіти», відбудє ся в пяті роковини смерти дня 28. в. ст. жовтня с. р. (в суботу) о годині 9-ій рано в церкві Успенія Пр. Діви у Львові, заходом родини покійного.

— Князь Фердинанд д'Есте, наслідник австрійского престоло, має приїхати 29. с. м. до Ланцута в гостину до гр. Потоцких.

— Гонорові справи. До одной з львівських фінансових інституцій прийшов старший чоловік зі справою до поладнаня і застав ліквідатора, занятого розмовою з другим урядником. Ждав терпеливо, доки розмова не скінчить ся, але пан ліквідатор почав ще крутити собі папіроску, чистити цигарницю, а рівночасно читав якийсь займаючий уступ з газети. Інтересант звернув увагу ліквідатора, що жде вже чверть години, а чемний ліквідатор відповів, що інтересант може ще чверть години пождати. Від слова до слова прийшло до того, що ліквідатор сказав якесь прикре слово інтересантови, а сей відплатив ся тою самою монетою. В двацять чотири години по тім факті являють ся у інтересанта два свідки і взивають его в імени ліквідатора на поєдинок. Інтересант викпив свідків, а рівночасно відніє ся до дирекції інституції з запитанєм, чи сей урядник має інструкцією приписаний обовязок визиваня на поєдинок інтересантів, що звертають его увагу на занедбанє служби? — Рівночасно нотуємо вістку про поєдинок, що відбув ся в Яслі між... гімназіяльними учениками. Ученик III. класи, Г. уражений учеником V. класи, С. визвав послідного на поєдинок. Враз з секундантом, учеником V. класи, Т. удали ся студенти з фльобертами в неділю пополудни за місто і там на відстою 20 кроків звернули до себе оружє. Перший випалив С. і влучив свого противника в чоло. Раненого піднесли оба молодці з V. класи з землі і занесли до дому. Він мешкає на станції, котру оплачує мати, замешкала в Америці. Побідник є синою кондуктора залізничі, а секундант сином тутешного ремісника. Справа стала голо-

Рішучо одинокою в своїм роді була та безліч ріжних напиктів, які він міг проковтнути день-у-день — годі повірити, які він мав вибіги та викрути, аби прийти до них!

Між иньшим мав властивий собі спосіб прошеня, якому не можна було оперти ся: першу чарку висвістив собі, другу випіяв, третю виплакав. За першу півкварту скакав як сорока, за другу готов був пролігнути в... Коли ходив по загородах з рибами, яких наловили иньші — то робив се лише тому, аби заробити собі на «одну необхіднє», як говорив сам з покїрним жестом.

Але коли найшов на нього справжній шал, була йому сеся дорога за прикрою. Виносив словом останній лах своїх дітий та рабував хату, аби заспокоїти себе.

В такі дні бачили його люди дуже часто, як обходив сусідні села то зі старим стільцем, то з машинкою до кави, жінчиною сорочкою, пательнею, дитинячими спідничками — всьо те зрабував дома і продавав тепер зі сьмішними рухами і дотепами... все за одну і ту саму ціну: десять сарів за штуку, за яку то суму купець продавав йому півкварту.

Коли шалів вже так часом кільканайцять днів і не міг майже утримати ся довше на ногах, ані отворити очий, збирав усі свої сили, тер на причуд малою, худою рукою великий,

рапатий, темно-червоний ніс, що сидів як велика сунія на синьо-голубім лиці — і говорив до малих хлопців, що викрикували коло нього, бігаючи за ним громадно.

— Тепер, добраніч вам любі. Йду домів, до судженої.

Се було звичайне його закінченє, ізза чого прилипло до жінки згаданє повище назвище.

Але ніхто не подумав ніколи про сею бідню матір, що сиділа з чотирма дітьми у старій, валячій ся хаті і боролася безсилля на смерть і жите, аби вигодувати свої дрібнятка.

Ніхто не догадував ся, кілько перейшла мук, кілько днів і ночий страшних пережила зі сим шаленим чоловіком — ніхто не догадував ся, кілько чесне її серце терпіло у сїм нужденнім потураню!

Тепер видніли глибокі сліди тількилітніх терпінь і недостач на довгїм, нерухомім, як маєска лиці... на темніх, знищених руках і в дивно мертвим погляді.

Чотири роки минули від того зимового ранка, коли привезено її мертве тіло чоловіка. Була вже без чутя, без сил, а коли пізнійше часом потонула думками в минулім, виринав лише один образ, одна лише згадка могла порушити сильнійше її серце, викликати сльозу в оці, серед загального почутя болю.

Була се згадка темнього, мрачного падо-

листового вечера з перед двацятьох років, коли її чоловік дістав у перше нападу делїрним і коли принесло його чотирох людей до дому, до сеї хати повної жалю. Лежала у ній в кутику серед соломи і лахів мала, дрібня, трилітня дівчинка з великими, блискучими очима і дихала тяжко. В ночі, коли мати і кількох сусідів вештали ся коло пяного, померла небога тихо, ніхто не знав добре коли — навіть ніхто не заримітив сього серед загальної метушні. Досвіта забрано її з хати, аби не заваджала... та ніхто не думав більше про неї. Лише коли минув найгірший шал чоловіка, усвідомила собі всьо бідна мати. Але навіть тоді — і богато, богато років опісля — так рвала її нужда і сором, що не мала і хвилинки часу, аби могла пригадати собі втрату і оплакати її.

Потім намагала ся часто даром змалювати собі в уяві спомини образу дитини, якої коротке жите було всеж таки одною з найяснійших хвилин її житя. Здавало ся їй все, що не зробила нічого доброго для тої першої помершої, бо при смертній її постелі не заплакала ані одною сльозою, бо ані одной її черти не переховала в своїому серці.

(Далі буде).

сною і всіх трьох учеників виключено з гімназії. Глупа манія поєдноквання затроює вже навіть уми дітей!...

— **Ув'язнене адвоката.** Ми доносили вже про ув'язнене адвоката д-ра Борєцького з Делятина. Разом з ним ув'язнено також єго писаря, Цінса. Обоє обвиняє суд о цілий ряд обманьств. Між селянами лучає ся, що ґрунта переходять з рук до рук в дійстне посіданє нового властителя, без переїнтабульованя, а то в ціли оминеня значних коштів перенесеня. В гіпотеках є таких господарств множество. Фігурують в них все ще давні властители, хоть ґрунта належать вже до иньших людей. Др. Борєцький вишукував при помочи своєго писаря в табулї такі парцелї, купував їх за будь-що від давних властителїв по раз другий і інтабулював на себе, Цінса, або Автопїну Котиль, що, здаєсь, не жила на сьвітї. Борєцький закупував в сей спосіб ґрунта головно в Ворохтї, бо знав, що ціна їх, яко в місци кліматичнім, що має перед собою будучність, піде значно в гору. Борєцького, що давнійше був адвокатом в Судовій Вишні вже раз суспендовано. В минулім році ставав вже перед судом обжалований о обманьство, але єго увільнено. Чи тепер удасть ся єму знов викрутити ся, побачимо.

— **Зміна віри для інтересу.** В однім з попередних чисел писали ми, що угорський рабін, др. Пав. Тішман переходить разом з сестрою на католицьку віру. До сеї вісти подає одна з краківських газет таке виясненє: »Др. Тішман є звичайним обманщиком, що в Кракові за обманьство сидїв в криміналі, а опісля був видалений за границі краю. Сей Тішман виманював у людей гроші на мниму подорож до Риму, на провінції і в Кракові, від сьвященників і дідичїв і за се засуджено єго на пів року в'язниці. Кару свою Тішман відбув. Він посїдає незвичайну вимову, велике знанє св. письма, а цитатами з письм докторів Церкви задивлює слушаючих. О скілько нам відомо, Тішман приймав вже кілька разів тайну хрещеня«.

— **Чума в Іспанії.** Останні телеґрами приносять непокоячі вісти про появу чуми в Іспанії. В Кверо ширять ся зараза. Досї померло там двоє людей.

— **З Петербурґа пишуть:** В російських правительственных кругах зайшов інтересний випадок. Предсїдателя департаменту для законів, тайного радника Островского лишено уряду. Островский один з найважнійших політиків, був приклонником ліберальних реформ Олександра II. В часї пятилїтнього єго урядованя у відділі для законів появили ся закони для захоропи робітників і селян. Одною з останних єго праць було обмеженє власти станових, що стали ся за панованя Олександра III. необмеженими пананами по селах. Островский відобрав їм право мішати ся у громадські справи селян і таким чином уратував автономію громад. Він причинив ся також до введеня у азійській Росії присяглих судів. Усунене єго з уряду подїлало пригноблюючо на вільноту елементи в Росії.

— **Магістрат Берлина** ухвалив виплатити з міської каси 20.000 марок яко запомогу для мешканців австрійських, альпейських країв, що потерпіли сего року двічі шкоди ізза повенї.

— **Пірванє дївчини.** В місточку Беквіль, в Тексає, викав молодий чоловік, Форєйт ще молодшу панночку Оліє Сїмпсон з сусїдного міста, щоби з нею повінчати ся против волї родичїв панни молодой. Коли старий Сїмпсон дізнав ся про се з листу дочкы, вхопив стрільбу, сїв на коня, а внавши до дому батька Форєйта, стрїлив до єго сина, що упав тяжко ранений. На крик нещасливого вибіг через сїни сам господар. Сїмпсон стрїлив до него і положив єго трупом на місци. Хотїв ще убити свою дочку, але єму в тїм перешкоджено. Послїдній набій впакував Сїмпсон собі в груди. Нерозважний намір молодих стояв богато крови. Є однак надїя, що молодий Форєйт відзискає здоровлє.

— **Угорські конї** закупують вже тепер властители париских фіякрів і омїбусів, числячи на великий рух в часї будучой вистави, що відбуде ся нарік. Одна лише фірма в Будапештї з'обовязала ся в часї до 1. лютого 1900 доставити до Парижа 8000 коний.

— **Долина смерти.** В Калїфорнії існує пустиня, названа Долиною смерти. Брак води і страшні спеки роблять побут в тій долині неможливым, а однак існує там фарма і підприємство, що експлюатує богати поклада боракеу. Занятї в долині люди заробляють при конаню боракеу і переносеню єго на залізничні вози по 25 злр. денно; праця для тих людей є убийчою, хоть бораке не містить в собі ніякой отруї. Сухе повітре і жаркі промінї сонця добувають з їх тіл вохкість. Охоту до праці для великого зарібку переплачують они житєм. Мусять они безнастанно змінати ся. Пють без міри, терплять на безсонницю і брак апетиту. Час відпочинку переводять в саганах з водою, де від часу до часу можуть задрімати і відзискати заникаючі сили. По кількох днях утікають; але на їх місце згложують ся безнастанно нові робітники, жадні гроший, і не зражають ся певністю, що побут в Долині смерти грозить їм утратою житя.

— **Ц. к. Дирекция залїзниць державних у Львові** оповіщує:

В окрузї ц. к. Дирекції залїзниць держ. в Кракові передасть ся дня 25. жовтня с. р. до прилюдного ужитку новозбудовану залїзницю з Хабівки до Закопаного. Поїзди мішанї ч. 6151 і 6152 будуть задержувати ся в стациях взгл. перестанках Раба вижна. Сїнява, Лісок, Новий Торґ, Шафляри, Білий Дунаєць, Поронин і Закопанє. Стациї Закопанє, Новий Торґ, Сїнява і Раба вижна отворено для загального руху, а перестанки особовї Поронин, Білий Дунаєць, Шафляри і Лісок для обмеженого руху особового і пакункового з користанєм ладованя наборів ціловозових за попередним дозволом ц. к. Дирекції зал. держ. в Кракові. Перевіз материялів вибухових на тїм шляху єсть виключений. Зимовий розклад їзди є слїдуючий: Поїзд мішаний ч. 6151 відїздить щоденно з Закопаного о год. 9. рано, з Поронина о 9²⁴, з Білого Дунайця о 9³⁸, з Шафляр 10⁰², з Нового Торґу 10²², з Ліску 10⁴⁰, з Сїняви 11¹⁴, з Раби вижної 11³⁸, в Хабівці є о 12 в полудне. Противний поїзд ч. 6152 відходить, з Хабівки о год. 2-їй пополудни, з Раби вижної о 2²², з Сїняви 2⁴⁷, з Ліску 3¹³, з Нового Торґу 3³⁷, з Шафляр 3⁵², з Білого Дунайця 4²⁰, з Поронина 4⁴⁰, в Закопанім є о 5-їй пополудни. При повисших поїздах єсть на разї тільки вози 2-ої і 3-ої класи. Для вигоди подорожних подає реставрация на двірци в Хабівці в порї обїду теплі страви.

Телеґрами.

Берлін, 27. жовтня. Vossische Zeitung осуджує промову Тїрка в парламентї, в котрій грозив прускими арматами. Сим шкодить Тїрк найбільше справі німецькій в Австрії.

Льондон, 27. жовтня. Боєри почали бомбардувати Мафекінці. Жїнкам і дїтям дозволено опустити місто. Кільканайцять домів в Мафекінґу стоїть вже в поломїни. — Під Гленкоє сточено нову битву, з яким результатом, покищо невідомо. Коло Родесдрїфт (в Родезїї) прийшло до борби між Боєрами а англійськими військами, причім в Боєрів убито, а чотирох взято в неволю.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Поезия і проза

(Далї)

Взяв нервово до рук равїшне виданє »Стрїли« і... з'умів ся... Єму заперло у грудях віддих...

»Спочувати мусимо нашій публици за єї попсований смак і з цілого серця радили-б ми тим нещасливцям — не ходити радше на концерти, щоб не заразитись мїязмами зачумлених продуктів модерністичной музики. Сумно робить ся на душі, дивитись, як наші люди, місто оцінювати музичні твори по їх стійности, замість заповідженого концерту, справляють інаугураційний вечір для зовсім незаслужених личностей. Та годї — ми привикли числитись тільки з нашим зіпсованим смаком і примхами розлюбленого красного пола. Про яку-небудь заслужену оцінку позитивной роботи, ми — видко — давно вже забули говорити. Маючи гарне, мальованє личко, можна у нас при помочи симпатїї публики виробити собі незаслужено не лиш добре, заповненє становище, можна навіть виванзувати на талановитого композитора все-світної слави! Перша-ліпша »безгласная птиця« може у нашій високо-музикальній державі стати найбільшим артистом-соловейком і царем усіх »сїпівочих« підданих. Ніде дїти сумной правди, бо ось і найліпший доказ нашого упадку — се вчерашний концерт...

Стефан утирає з розналеного чола студений піт. Почали під ним труситись ноги, як у пронасици. Сїв на крісло і читав уже байдужно далї: »... Музика не гідна навіть безпретенсійно написаного лібретта. Увертура — се тільки збиранина, посчіпана зі всїляких, давно забутих мелодий, повязаних з собою недоладними кручками авторового творчого генія і вибриками хорої єго фантазїї. Дарма. Ми готові і найбільші дурниці назвати »перлами« і дошукуватись у тих сурогатах музичной есенції і таланту і сьвіжости і добїрного смаку й артистичной ориґінальности.

Щасливі, що не чули, а повірили...

А вже в героїчних партїях автор зовсім неможливий. Єго »сольо в супроводї оркестри«,

котре ми вчєра мали нещастє вислухати до кінця, се зразок тих музичних поезий, що у них »ні каденції, ні есенції.« »Туп« — так улюблена специяльність автора — нагадує здоровому чоловікови ефектовне різанє в черевї, а сама »мелодия« (sic) ділає на наше ухо так само мелодийно, як колька на людський організм. Як не намагала ся наша звісна артистка-сїпівачка п. Евелїна Т... видобути з напушистої полови — чїльне зерно, та мусїла сама розчарувати ся і ми сильно жалїємо над нею. Але можливо, що Вп. »панночка« була ласкава потрудити ся голвно на те, щоби приподобати ся замому симпатичному для неї авторови, а розумїєть ся, при тїм дістати за сьвій труд лавровий вінець. Вже то ми щєдрї нераз і знаємо, чим кого обдарувати. За те наша »чемність« і »скорість до презентів« не перепиняє нас вічно горлати, що нема гроший і апелювати до людської кишенї і до »жертволюбивих П. Т. Патрійотів« о дрїбні »лепти«.

Правда — дістати лавровий вінець дешевим коштом — се дуже приємна річ, але ми радили би щиро нашій вродливій сїпівачцї не пописувати ся перед нами такими, як вчєра, чаруючими »кавалками«, бо через те ми дістаємо апатїї до всьяких концертів, опер і оперових сїпівачок, а наслуховавшись за один вечір такого добра — дістаємо відтак мотилицї і в усї і на язичї і в черевї, так, що ми сидимо в хатї цілими місяцями і радї, коли не потребуємо слухати ніяких пописів. Годї, і найбільший артист архїтект не вибудує з соломи трївкого мосту під залїзницю. Ще раз просимо вас, крєчна Панно не пописувати ся таким добром, бо піде Ваш голос і слава »на губи«, коли ми всї, як один муж — застрєйкуємо. Бо по правдї крайна пора нам отямити ся, поки ще не богато разів блудили... Та лєдво! У нас все можливе, се вже наша питоменність. Ми хочемо бавити ся »поїти ся«. Ми такі музикальні! Коли нам звудить ся слухати катаринки на подвірїю, тоді чуємо, що свербить нас грїш в кишенї і ми... йдемо на концерт і дуримо самї себе і викидаємо грубий грїш на купно вінця і батутї і на те... щоб почути воронинї трелї захриплого соловейка. (Далї буде).

Послїдні вісти.

На нинїшнім засїданю Ради державной вніє пос. Стоян вибір бюджетової комісії. Ухвалено. — Пос. Пацак полемїзує з Дашиньским, протестує немов би Чехи ввели до парламенту поліцію. Ходило тоді о оборону палати від насила з сторони меньшости. Що §. 14. мусїв вїйти в уживанє, се треба завдячити Дашиньському, що штурмовав президию і спровокував єру того параґрафу.

Заява ґр. Клярї не містить в собі нічого; з неї прозирає давна політика австрійська, щм любить обїцувати, а не додержати ти. Тим разоо прїреченя зверненї до лївици, котрої побоювано ся, що не допустить до вибору делеґаций. Уступлено перед насилем меньшости. Бєсїдник годить ся з Вольфом, що не лївица своєю політичною мудростію, але німецькі радикали своїм криком причинили ся до знесеня язик ових розпоряджень. Австрия не дїжде ся так довго спокою, як довго справа язикова не буде поладнана. Парламент не рїшить сеї справи. Коли Чехи погодять ся з Німцями, всї народи в Австрії стрїнуть ся на однім ґрунтї.

ґр. Баденї розпорядженнями стремїв до національного спокою. Клярї, що на початку скривдив Чехів, не поєднє народів. Знесенє язикових розпоряджень є обидою для цілого чєского народа (оплески). ґр. Клярї не знає Чехів і їх відносин, тому не повинен був вдавати ся в акцію, що переходить єго сили. З черги промовляє пос. Вахнянини.

Накладом

»українсько-руської видавничої спілки«

вийшли досї:

I. серия: Белетриетика.

- 1. Стефан Ковалїв: Дезертир . . . брош. 60 опр. 80 кр.
- 2. Іван Франко: Поеми . . . > 60 > 80 >
- 3. Ольга Кобилянська: Покора . . . > 50 > 70 >
- 4. Гю де Мопсан: Дика панї . . . > 45 > 65 >
- 5. Іван Франко: Полуйка . . . > 50 > 70 >
- 6. Наталїя Кобрїнська: Дух часу . . . > 60 > 80 >
- 7. Кнут Гамсун: Голод . . . > 90 > 110 >
- 8. Леся Українка: Думи і мрії . . . > 60 > 80 >
- 9. Ст. Ковалїв: Громадські промисловці > 60 > 80 >

II. серия: Национальна бібліотека.

- 1. К. Кавкі: Народність і її початки, з додатком Будзїновського . . . брош. 30 кр.

Адреса: Львів, Чарнецького 26.

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1899.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
6:10	з	Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова	6:20	до	Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава		
6:50	з	Брухович, від 7. мая до 10. вер. включно	6:15	до	Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний		
7:10	з	Зимної-води	2:08	до	Іцкан (Галацу, Ясс, Букарешту) Сучави		
7:40	з	Янова	2:45	до	Кракора (Відня, Варшави), Стружа		
7:55	з	Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия	8:30	до	Скольного, до Лавочного (1. лип. до 12. вер.)		
7:44	з	Тернополя, Бродів на дв. Підзамче	9:25	до	Янова		
8:05	з	на дв. головний	9:35	до	Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.		
8:15	з	Сокаля, Рави рускої	9:53	до	Безця, Рави рускої, Сокаля і Любачова		
1:30	з	Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.	10:10	до	Янова від 1. липня до 15. вересня вкл.		
11:15	з	Ярослава і Любачова	12:50	до	Брухович тільки в неділі і свята		
1:50	з	Іцкан, Чернівців і Станиславова	2:15	до	Брухович тільки від 1. липня до 10. вересня включно в неділі і свята		
1:01	з	Янова	9:45	до	Іцкан (Ясс, Букарешту)		
1:40	з	Скольного, Стрия, а з Лавочного тільки від 7. вер. до 15. пад. включно	2:55	до	Кракова (Відня) Хавівки ч. Рятів		
2:20	з	Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.	3:05	до	Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.		
2:35	з	на дв. голов.	3:15	до	Янова від 1. мая до 30. вересня вкл.		
5:55	з	Сокаля, Безця і Любачова	3:20	до	Зимної води тільки від 7. мая до 10. вер.		
			3:26	до	Брухович		
			5:25	до	Ярослава		
Ніч				Ніч			
8:45	з	Кракова (Відня) Самбора, Хирова	6:21	до	Іцкан, Радовеш, Кімполонга, Сучави		
6:20	з	Іцкан, Сучави	6:40	до	Кракова (Відня) від 1. черв. до 15. вер.		
	з	Янова від 1. до 31. мая і від 16. до 30. вересня щоденно, а від 1. червня до 15. вересня тільки в неділі і свята	6:50	до	Янова від 1. чер. до 15. вер. т. в дні б.		
7:58	з	Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16. серпня до 10. вересня вкл. щоденно	7:00	до	Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша		
8:15	з	Брухович від 1. липня до 15. вересня щод.	7:10	до	Сокаля і Рави рускої		
8:14	з	Янова тільки від 1. черв. до 15. вер. вкл.	7:20	до	Тернополя дворець головний		
9:21	з	Кракова (Відня, Берліна), Сянока, Пешту	7:42	до	дворець Підзамче		
9:55	з	Чернівців, Іцкан (Букарешту), Сучави	7:47	до	Янова від 1. жовтня до 30. мая 1900		
12:30	з	Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.	8:35	до	1. до 31. мая і 16. до 30. ж. щод.		
10:10	з	Лавочного (Пешту) Хирова	9:10	до	Іцкан (Ясс, Галацу), Сучави		
10:08	з	Скольного, Калуша	10:40	до	Кракова (Відня, Варшави), Сянока		
10:25	з	Підволочиск на дворець Підзамче	10:50	до	Підволочиск, Бродів дв. головний		
10:30	з	на дворець головний	11:10	до	Кракова (Відня, Берліна)		
12:10	з	Кракова (Відня), Самбора, Сянока	11:32	до	Брухович від 7. мая до 10. вересня		
3:05	з		4:10	до			
3:30	з		5:50	до			
2:16	з						

ЗАМІТКА: Пору нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейский різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красіцких ч. 5) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

За певну і добру льокацію поручаємо

- 4 1/2% листи гіпотечні
- 4% листи гіпотечні коронові
- 5% листи гіпотечні преміовані
- 4% листи товариства кредитового земського
- 4 1/2% листи Банку краювого
- 5% облігації Банку краювого
- 4% позичку краюву
- 4% облігації пропінацийні

і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнішій курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впреев. Митроп. і Преосв. Еп. **Ординариатам** всіх трех епархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1898 вносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} 206.880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Тарифи «Дністра» дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безприволочно. До кінця 1898 року вносили виплачені шкоди 527.790 зр. 67 кр. Поліси «Дністра» приймає Банк краювий при пожитках гіпотечних.

На жите можна обезпечити ся через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услівя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язиці.

Товариство взаїмного кредиту «Дністеръ», стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє пожитки за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністратійні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Уділ членський вносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і пожитку дістати може тільки член обезпечений в «Дністрѣ». Інформації уділяє Дирекция листовно.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях де нема близько агентів «Дністра», приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупні:

Сьвітло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: **КАВУ** по 5 кіл. посылках почт. в ціні по: зр. 9:20, 10:20, 10:70, 11:20, а спеціальність по 12:20 франко **ВИНО** в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3:70, 4:10, 4:90 франко. — Іншї товари по умірених цінах. 78—?

ЛЕВ ЛОПАТИНСКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ

Драма з галицкого еміграційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої 35 кр.

СВЕКРУХА

комедия в 3. актах з сільского жита.

Ціна книжки брошурованої 30 кр.

БЕАТА і ГАЛЬШКА

історична трагедия в 5. актах — з другої половини XVI. віку.

Ціна книжки брошурованої 40 кр.

Конкурс на мужа

шутка в 5. актах з міского побуту.

Ціна книжки брошурованої 35 кр.

ЯБЛОЧНИКАР

комедия в 1. актї опрацьована після німецкого.

Ціна книжки брошурованої 15 кр.

Сольо-терно

оповіданє з льотерийних пригод.

Ціна книжки 15 кр.

На почтову пересилку 5 кр.

У Львові набути можна в Ставропігійській книгарні.

Галицкий Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 30-дневним виповідженєм,

3 1/2% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 8-дневним виповідженєм,

а всі иншї находячі ся в обігу 4 1/2% Асигнати касові з 90-дневним виповідженєм будуть опроцентовані почавши від дня 1 мая 1890 по 4% з 30-днев. речинцем виповідженя.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекция.